

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ЖУРНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ OPEN JOURNAL SYSTEMS У ВІТЧИЗНЯНОМУ НАУКОВО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Історія людської думки пережила чотири революційні віхи, а саме появу *мови*, винахід *писемності* і *друкарства*, а також появу *електронних засобів* поширення даних. Традиційна система наукової комунікації, що базується на паперових засобах, таких як рецензовані наукові журнали, монографії та збірки матеріалів конференцій, також переживає активний перехід до системи, ґрунтованої на електронних засобах, що надають користувачам набагато більше функціональних можливостей. Найоптимальнішими нині інформаційно-комунікаційними технологіями, призначеними для підтримки повного циклу видавництва електронних наукових фахових видань, є *електронні журнальні системи* (ЕЖС), в тому числі найпоширеніша з них – Open Journal Systems (OJS).

Організаційно-технологічні аспекти використання електронної журнальної системи Open Journal Systems як засобу представлення результатів наукових досліджень у своїх роботах висвітлювали Солов'яненко Д. В., Симоненко Т. В., Колеснікова Т. А., Головка Л. В., Семенець А. В., Ковалок В. Ю., Іванкевич О. В., Вахнован В. Ю., Мазур В. І., Степура І. С.

Завданням дослідження є визначення основних особливостей використання ЕЖС OJS у науково-освітньому просторі України.

В провідних ВНЗ України платформа OJS активно імплементується з метою *розвитку науково-освітнього простору* навчального закладу, шляхом повного перенесення видавничого процесу академічної установи або оцифрування та представлення в мережі Інтернет архівних випусків наукових часописів, що видаються на їх базі. Яскравим прикладом реалізації таких проектів є:

- ✓ ДВНЗ «Криворізький національний університет» (<http://journal.kdpu.edu.ua>) – 6 видань;
- ✓ «Наукові журнали Національного Авіаційного Університету» (<http://jrn1.nau.edu.ua>) – 22 видання;
- ✓ «Наукові журнали Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського» (<http://ojs.tdmu.edu.ua>) – 8 видань;
- ✓ «Електронні журнали ДНУЖТ» (<http://ejournals.diit.edu.ua>) – 6 видань;
- ✓ «Періодичні видання ВНТУ» (<http://journals.vntu.edu.ua>) – 6 видань та ін.

Цікавим зразком є застосування платформи Open Journal Systems *як засобу навчання* для підготовки майбутніх учених у Київському університеті імені Бориса Грінченка. Науково-дослідною лабораторією інформатизації освіти КУБГ створено сайт «Наукові доробки магістрантів» (<http://masters.kubg.edu.ua>), на якому підтримується п'ять профільних журналів, розроблено методичні матеріали та проводиться навчання студентів магістратури основам наукової діяльності і формування в них інформаційно-пошукової компетентності за допомогою електронних журнальних систем [4].

Науковою бібліотекою імені В. І. Вернадського було використано ЕЖС OJS *як хмаро орієнтований сервіс* збереження та доступу до наукових ресурсів в межах виконання проекту «Наукова періодика України» (journals.urau.ua), що надає можливість здійснювати програмно-технологічний супровід науково-видавничої та інформаційної-бібліотечної підтримки колекції фахових видань України, а також виступає в ролі «хмарного» сховища наукових даних [3].

Однак в науковій сфері ця платформа ще не набула достатньо широкого розповсюдження. Веб-сайти більшості електронних фахових видань у галузі педагогічних наук не містять повного набору інструментів для підготовки матеріалів до друку – видавничий процес реалізується переважно шляхом використання електронної пошти і публікації вже готових статей на сайті. Згідно переліку «Наукова періодика та збірники наукових праць України з питань педагогіки й психології» [2], представлено на сайті

ДНПБУ ім. В. О. Сухомлинського станом на початок 2015 р. у галузі педагогіки стабільно функціонує і розвивається п'ять вітчизняних самостійних електронних фахових видань, редакційно-видавничий процес лише двох з яких – «Інформаційні технології і засоби навчання» (<http://journal.iitta.gov.ua>) та «Освітологічний дискурс» (od.kubg.edu.ua) – повністю реалізується базі цієї платформи. У структурі НАПН України з метою оприлюднення та розповсюдження результатів наукових досліджень, а також подальшого їх моніторингу [1, с. 19-20] – також два електронні видання – «Технології розвитку інтелекту» (<http://psytir.org.ua>) та «Інформаційні технології і засоби навчання».

Підсумовуючи вищезазначене можна стверджувати, що у науково-освітньому просторі України електронна журнальна система Open Journal Systems зазвичай використовується з метою розвитку науково-освітнього простору ВНЗ, як засіб навчання для підготовки майбутніх учених, як хмаро орієнтований сервіс підтримки колекції фахових видань та з метою оприлюднення, розповсюдження і моніторингу результатів наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. Биков В.Ю. Відкриті web-орієнтовані системи моніторингу впровадження результатів науково-педагогічних досліджень / В. Ю. Биков, О. М. Спірін, Л. А. Лупаренко // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2014. – № 1. – С. 3-25.
2. Наукова періодика та збірники наукових праць України з питань педагогіки й психології [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.dnpb.gov.ua/id/975>.
3. Солов'яненко Д. В. Академічні бібліотеки у новому соціотехнічному вимірі: Частина перша. Академічна бібліотека як видавець Бібліотечний вісник. 2010. № 4.
4. Степура І. С. Досвід використання платформи Open Journal Systems як засобу ознайомлення студентів магістратури із принципами роботи з електронними науковими виданнями [Електронний ресурс] / І. С. Степура // Інформаційні технології і засоби навчання. - 2013. - Т. 36, вип. 4. - С. 105-109. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ITZN_2013_36_4_12.pdf.